

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W KATOWICACH

Katowice, dnia 30 lipca 2014 r.

RKT-61-37/13/BP

DECYZJA Nr RKT – 24/2014

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.) oraz § 2 pkt 4 i § 5 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887),

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, przeciwko Sebastianowi Nowakowi prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą Nowak Sebastian POL-BUD w Pszczynie,

I. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę polegającą na naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez zaniechanie informowania konsumentów w umowach pożyczki o:

1. rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania, co jest niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn. zm.), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i nakazuje się zaniechanie jej stosowania,

2. prawie, o którym mowa w art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn. zm.), co jest niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 8 tej ustawy, a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i nakazuje się zaniechanie jej stosowania,

3. innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie, co jest niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn. zm.), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i nakazuje się zaniechanie jej stosowania,

4. obowiązku zwrotu przez konsumenta odsetek od udostępnionego przez kredytodawcę kredytu zgodnie z rozdziałem 5 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn. zm.), a także o kwocie odsetek należnych w stosunku dziennym, co jest niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 15 tej ustawy, a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i nakazuje się zaniechanie jej stosowania,

5. organie nadzoru właściwym w sprawach ochrony konsumentów, co jest niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 21 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn. zm.), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i nakazuje się zaniechanie jej stosowania,

II. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę polegającą na:

1. zaniechaniu przekazywania konsumentom przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki na trwałym nośniku, formularza informacyjnego, o którym mowa w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn zm.), co jest niezgodne z art. 14 ust. 1 w zw. z art. 13 ust. 1 tej ustawy, a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i nakazuje się zaniechanie jej stosowania,

2. zaniechaniu wręczania konsumentom, na trwałym nośniku, wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy, z oznaczeniem swojego imienia i nazwiska oraz adresu zamieszkania w przypadku umów o kredyt konsumencki, co jest niezgodne z art. 53 ust. 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn zm.), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i nakazuje się zaniechanie jej stosowania,

III. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę polegającą na:

1. stosowaniu w „Regulaminie udzielania pożyczek POL-BUD” oraz w faktycznie zawartych umowach pożyczki postanowień o treści:

- „Roczna stopa oprocentowania jest stała tj. 24 % w ciągu roku”,
- „Pożyczkodawca może sobie naliczyć odsetki karne w wysokości 23 % w skali roku w przypadku opóźnienia się ze spłatą pożyczki, tj. 1,91 % w skali miesiąca”,
- „Strony ustalają na rzecz pożyczkobiorcy odsetki w wysokości 24 %”,

co jest niezgodne z art. 359 § 2¹-2³ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 121), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i nakazuje się zaniechanie jej stosowania,

2. stosowaniu w „Regulaminie udzielania pożyczek POL-BUD” postanowienia o treści: „Pożyczkobiorca może odstąpić od umowy w nieprzekraczalnym terminie 14 dni od daty jej zawarcia przesyłając listem poleconym na adres siedziby firmy wypełniony formularz odstąpienia od umowy”, co jest niezgodne z art. 53 ust. 1, 4 i 5 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn zm.), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i nakazuje się zaniechanie jej stosowania,

3. stosowaniu w „Regulaminie udzielania pożyczek POL-BUD” postanowienia o treści: „W przypadku skorzystania z opcji odstąpienia od umowy – uznaje się za niezawartą. Pożyczkobiorca ma obowiązek dokonać zwrotu całej kwoty wypłaconej mu na podstawie umowy Pożyczki osobiście lub przekazem pocztowym na adres Pożyczkodawcy. W takiej sytuacji opłata przygotowawcza nie podlega zwrotowi”, co jest niezgodne z art. 54 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn zm.), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i nakazuje się zaniechanie jej stosowania,

4. stosowaniu w „Regulaminie udzielania pożyczek POL-BUD” postanowienia o treści: „Jeżeli pożyczka została zawarta na okres dłuższy niż 12 mc pożyczkobiorca może spłacić całość zobowiązania przed ustalonym terminem spłaty pożyczki ale klient musi nadpłacić co najmniej równowartość 3 średnich wynagrodzeń w gospodarce publikowane przez GUS i nie ma prawa do pomniejszenia jego spłaconego łącznego zobowiązania wobec Pożyczkodawcy o kwotę oprocentowania liczonego za okres przypadający po spłacie kredytu”, co jest niezgodne z art. 48 ust. 1 w zw. z art. 50 ust. 1-3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie

konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn zm.), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **i nakazuje się zaniechanie jej stosowania**,

IV. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę polegającą na:**

1. stosowaniu w „Regulaminie udzielania pożyczek POL-BUD” postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 101) o treści: „W przypadku gdy Pożyczkobiorca opóźnia się ze spłatą pełnych rat kredytu za co najmniej 2 okresy płatności, pożyczkodawca może wezwać do zapłacenia zaległych rat lub ich części w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy Pożyczki a w przypadku braku zapłaty wypowiedzenie nastąpi samoistnie po upływie 30 dni od otrzymania n/n wezwania. O zamiarze wypowiedzenia umowy Pożyczkodawca zawiadomi Pożyczkobiorcę na piśmie poprzez wezwanie do dobrowolnego spełnienia świadczenia. Koszt wezwania wynosi 25 zł”, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **i nakazuje się zaniechanie jej stosowania**,

2. stosowaniu w „Regulaminie udzielania pożyczek POL-BUD” postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 101) o treści: „Spory związane z wykonaniem umowy pożyczki będą rozpoznawane przez Sądy właściwe dla siedziby firmy”, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **i nakazuje się zaniechanie jej stosowania**,

V. na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 267 ze zm.) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **umarza się, jako bezprzedmiotowe** wszczęte z urzędu postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w związku z podejrzeniem podejmowania przez Sebastiana Nowaka prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Nowak Sebastian POL-BUD w Pszczynie bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez zaniechanie informowania konsumentów w umowach pożyczki o:

1. prawie, o którym mowa w art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn zm.), co może być uznane za niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 18 tej ustawy, a poprzez to może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

2. możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi, co może być uznane za niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 20 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn zm.), a poprzez to może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

VI. na podstawie art. 26 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **określa się** Sebastianowi Nowakowi prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą Nowak Sebastian POL-BUD w Pszczynie **środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów** w postaci obowiązku doprowadzenia, w terminie **dwóch (2) miesięcy** od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, do zgodności z prawem treści obowiązujących umów o kredyt konsumencki zawartych w oparciu o treść wzorca umowy

pożyczki oraz „Regulaminu udzielania pożyczek POL-BUD” poprzez przedstawienie konsumentom propozycji aneksowania aktualnie funkcjonujących w obrocie umów lub przedstawienia im propozycji zawarcia umów w oparciu o wzorzec pozbawiony stwierdzonych naruszeń w zakresie zarzutów określonych w punktach I. i III. i IV. sentencji niniejszej decyzji,

VII. na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **nakłada się** na Sebastiana Nowaka prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Nowak Sebastian POL-BUD w Pszczynie **kary pieniężne** w wysokości:

1. **790 zł** (siedmiuset dziewięćdziesięciu złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji
2. **948 zł** (dziewięciuset czterdziestu ośmiu złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie II. sentencji niniejszej decyzji,
3. **1106 zł** (jednego tysiąca stu sześciu złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie III. sentencji niniejszej decyzji,

VIII. na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz na podstawie art. 263 § 1 i 2 oraz art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 267 ze zm.), w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, postanawia się obciążyć Sebastiana Nowaka prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Nowak Sebastian POL-BUD w Pszczynie **kosztami przeprowadzonego postępowania** w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów i zobowiązać ww. przedsiębiorcę do zwrotu na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwoty **27 zł** (dwudziestu złotych), w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

W imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej także Prezesem Urzędu), przeprowadzono postępowanie wyjaśniające o sygn. akt RKT-405-28/13/BP w sprawie działalności Sebastiana Nowaka prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Nowak Sebastian POL-BUD w Pszczynie (zwanego dalej także „przedsiębiorcą”). W toku przedmiotowego postępowania powzięto podejrzenie, iż przedsiębiorca stosuje praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów opisane w sentencji niniejszej decyzji. W tych okolicznościach, Postanowieniem nr 1 z dnia 10 grudnia 2013 r. (dowód: karty nr 1 – 4) wszczęto z urzędu przedmiotowe postępowanie administracyjne.

Przedsiębiorca w toku postępowania w żaden sposób nie ustosunkował się do postawionych zarzutów.

Pismem z dn. 30 maja 2014 r. przedsiębiorca został zawiadomiony o zakończeniu zbierania materiału dowodowego (dowód: karty nr 55-56). W wyznaczonym terminie przedsiębiorca nie skorzystał z uprawnienia do zapoznania się ze zgromadzonym materiałem dowodowym.

Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny

Sebastian Nowak prowadzi działalność gospodarczą pod firmą Nowak Sebastian POL-BUD w Pszczynie. Jest przedsiębiorcą wpisanym do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (dowód: karta nr 51). Przedsiębiorca prowadzi działalność

gospodarczą polegającą m.in. na świadczeniu usług finansowych (64.92.Z), w tym udzielaniu pożyczek gotówkowych na rzecz konsumentów.

Zawierając z konsumentami umowy pożyczki przedsiębiorca stosuje następujące wzorce umów oraz dokumenty:

1. wzorzec „Umowy pożyczki” – na jego odwrocie oraz dalszej stronie umieszczony jest „Regulamin udzielania pożyczek POL-BUD” (określany dalej jako „regulamin” albo „regulamin udzielania pożyczek”),
2. weksel własny,
3. druki kp,
4. kwestionariusz osobowy dla osoby ubiegającej się o kredyt,
5. harmonogram spłat (dowód: karty nr 9, 11-28).

Ww. dokumenty są stosowane przez przedsiębiorcę w obrocie konsumenckim od przełomu lipca i sierpnia 2011 r. Ustalono równocześnie, iż przedsiębiorca nie stosuje w swojej działalności formularza informacyjnego oraz oświadczenia o odstąpieniu od umowy o kredyt konsumencki. W 2012 r. przedsiębiorca zawarł z konsumentami [...] umów pożyczek, natomiast w 2013 r. zawarto [...] takich umów – stan na dzień 4 października 2013 r. (dowód: karta nr 32). W przypadku niektórych umów pożyczkobiorcy zobowiązywali się do spłaty pożyczek nawet w terminie do marca 2015 r. (dowód: karty nr 39-42).

Analiza stosowanego przez przedsiębiorcę wzorca „Umowy pożyczki” oraz regulaminu udzielania pożyczek, a także faktycznie zawartych umów z jego wykorzystaniem, wykazała brak zamieszczenia następujących informacji o:

- a. rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania – pkt 7,
- b. prawie do otrzymania, na wniosek, w każdym czasie bezpłatnie harmonogramu spłaty – w przypadku zawarcia umowy o kredyt konsumencki na czas określony (pkt 8),
- c. innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie – pkt 10,
- d. obowiązku zwrotu przez konsumenta odsetek od udostępnionego przez kredytodawcę kredytu zgodnie z przepisami dotyczącymi odstąpienia od umowy przez konsumenta, a także o kwocie odsetek należnych w stosunku dziennym – pkt 15,
- e. prawie dochodzenia roszczeń o wykonanie zobowiązania, w przypadku umów kredytu wiazanego, od kredytodawcy – pkt 18,
- f. możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygania sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi – pkt 20,
- g. organie nadzoru właściwym w sprawach ochrony konsumentów – pkt 21 (dowód: karty nr 14-15, 33-40).

Ustalono również, że w regulaminie udzielania pożyczek przedsiębiorca stosuje postanowienia o następującej treści:

- ✓ „Pożyczkodawca zobowiązany jest wobec pożyczkobiorcy do odbioru spłaty wszystkich rat Pożyczki w miejscu zamieszkania Pożyczkobiorcy” - punkt 1.b.,
- ✓ „Pożyczkobiorca poprzez podpisanie Umowy pożyczki niezależnie od sposobu wykorzystania kwoty udzielonej pożyczki zobowiązuje się do spłaty wszystkich rat wraz z oprocentowaniem, opłatą przygotowawczą oraz opłatą za obsługę pożyczki w domu. Spłaty rat zostaną odnotowane na karcie spłat Pożyczki przez osobę udzielającą pożyczki tj. przedstawiciela Pożyczkodawcy” – punkt 1.c.,
- ✓ „Pożyczkobiorca może odstąpić od umowy w nieprzekraczalnym terminie 14 dni od daty jej zawarcia przesyłając listem poleconym na adres siedziby firmy wypełniony formularz odstąpienia od umowy” – punkt 1.d.,

- ✓ „W przypadku skorzystania z opcji odstąpienia od umowy – uznaje się za niezawartą. Pożyczkobiorca ma obowiązek dokonać zwrotu całej kwoty wypłaconej mu na podstawie umowy Pożyczki osobiście lub przekazem pocztowym na adres Pożyczkodawcy. W takiej sytuacji opłata przygotowawcza nie podlega zwrotowi” – punkt 1.e.,
- ✓ „Roczna stopa oprocentowania jest stała tj. 24 % w ciągu roku” – punkt 2.a.,
- ✓ „Jeżeli pożyczka została zawarta na okres dłuższy niż 12 mc pożyczkobiorca może spłacić całość zobowiązania przed ustalonym terminem spłaty pożyczki ale klient musi nadpłacić co najmniej równowartość 3 średnich wynagrodzeń w gospodarce publikowane przez GUS i nie ma prawa do pomniejszenia jego spłaconego łącznego zobowiązania wobec Pożyczkodawcy o kwotę oprocentowania liczonego za okres przypadający po spłacie kredytu” – punkt 2.b.
- ✓ „Pożyczkodawca może sobie naliczyć odsetki karne w wysokości 23 % w skali roku w przypadku opóźnienia się ze spłatą pożyczki, tj. 1,91 % w skali miesiąca” – punkt 2.c.,
- ✓ „W przypadku gdy Pożyczkobiorca opóźnia się ze spłatą pełnych rat kredytu za co najmniej 2 okresy płatności, pożyczkodawca może wezwać do zapłacenia zaległych rat lub ich części w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy Pożyczki a w przypadku braku zapłaty wypowiedzenie nastąpi samoistnie po upływie 30 dni od otrzymania n/n wezwania. O zamiarze wypowiedzenia umowy Pożyczkodawca zawiadomi Pożyczkobiorcę na piśmie poprzez wezwanie do dobrowolnego spełnienia świadczenia. Koszt wezwania wynosi 25 zł” – punkt 2.e.,
- ✓ „Spory związane z wykonaniem umowy pożyczki będą rozpoznawane przez Sądy właściwe dla siedziby firmy” – punkt 2.h. (dowód: karty nr 14-15).

W 2013 r. przedsiębiorca osiągnął przychód z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej w wysokości [...] zł (słownie: [...]). Osiągnięty w 2013 r. przychód przedsiębiorcy ustalono na podstawie informacji przekazanych przez Urząd Skarbowy w Pszczynie dotyczących zeznania podatkowego tego przedsiębiorcy – PIT-36L (dowód: karta nr 52).

Prezes Urzędu zważył, co następuje

W pierwszej kolejności konieczne jest ustalenie, czy w okolicznościach przedmiotowej sprawy doszło do naruszenia **interesu publicznoprawnego**. Zgodnie z przepisem art. 1 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, celem regulacji w niej przyjętej jest zapewnienie rozwoju i ochrony konkurencji, a także podejmowana w interesie publicznym ochrona przedsiębiorców narażonych na stosowanie praktyk ograniczających konkurencję i ochrona interesów konsumentów. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów ma zatem charakter publicznoprawny i służy ochronie interesu ogólnospołecznego; w odniesieniu do przedsiębiorców chroni konkurencję, a w odniesieniu do konsumentów ich interesy jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym, zbiorowym. Instrumenty w niej przewidziane mogą być stosowane jedynie wówczas, gdy na skutek działań sprzecznych z przepisami prawa naruszony został interes publiczny. Ma to miejsce w szczególności wtedy, gdy określonymi działaniami dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, względnie, gdy wywołują one na rynku niekorzystne zjawiska (wyrok Sądu Antymonopolowego z dn. 24 października 1991 r., sygn. akt XV Amr 8/90).

Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, gdyż wiąże się z ochroną interesów wszystkich konsumentów, którzy byli, są lub też mogą stać się kontrahentami przedsiębiorcy, zawierając z nim umowę o kredyt konsumencki. Objęte zarzutem działanie przedsiębiorcy wymierzone jest w szeroki i bliżej nieokreślony krąg uczestników rynku, ponieważ jest ono skierowane do członków określonej zbiorowości tj. wszystkich rzeczywistych i potencjalnych kontrahentów przedsiębiorcy. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów, co oznacza,

iż naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego.

W tym stanie rzeczy uznać należy, że w niniejszej sprawie ma miejsce naruszenie przez przedsiębiorcę interesu publicznoprawnego, co uzasadnia ocenę jego zachowania na rynku w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest stosowanie praktyk naruszających **zbiorowe interesy konsumentów**. Stosownie do art. 24 ust. 2 ww. ustawy przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: 1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 101 – zwanej dalej także „k.p.c.”); 2) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji; 3) nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji. Art. 24 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przewiduje natomiast, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Konsumentem w rozumieniu ww. ustawy jest osoba fizyczna dokonująca czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową, zgodnie z art. 22¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 121 – zwanej dalej także „k.c.”) w związku z art. 4 pkt 12 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorców. Uznanie określonego działania przedsiębiorcy za niezgodne z zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wymaga wykazania, że spełnione zostały kumulatywnie następujące przesłanki:

- ✓ oceniane zachowanie musi być podejmowane przez podmiot będący przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
- ✓ praktyka musi godzić w zbiorowe interesy konsumentów,
- ✓ zachowanie przedsiębiorcy nosi znamiona bezprawności.

Status przedsiębiorcy

Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów pod pojęciem „przedsiębiorcy” należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 672 ze zm.) tj. osobę fizyczną, osobę prawną i jednostkę organizacyjną nie będącą osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonującą we własnym imieniu działalność gospodarczą (art. 4 ust. 1 ww. ustawy). „Działalnością gospodarczą” jest zgodnie z przepisem art. 2 tej ustawy, zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

W niniejszym postępowaniu podmiot będący stroną postępowania posiada status przedsiębiorcy, gdyż prowadzi działalność na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (dowód: karta nr 51). Zachowania niniejszego podmiotu podlegają zatem bez wątpienia kontroli dokonywanej na podstawie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W związku z powyższym Prezes Urzędu uznał, że Sebastian Nowak prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Nowak Sebastian POL-BUD w Pszczynie **jest przedsiębiorcą** w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

Drugą przesłanką, jaką należy wziąć pod uwagę w niniejszej sprawie jest to, iż kwestionowane zachowania przedsiębiorcy godzą w interesy konsumentów oraz że zagrożone są zbiorowe interesy konsumentów.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie objaśnia znaczenia pojęć „godzenia w interesy konsumentów” oraz „zbiorowego interesu konsumentów”. Należy przyjąć, że interesem, który podlega ochronie na podstawie art. 24 ustawy jest interes prawny, rozumiany jako określone potrzeby konsumenta uznane przez ustawodawcę za godne ochrony. Działanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów wtedy, gdy wywołuje negatywne skutki w sferze ich praw i obowiązków.

Wskazówki, co do tego, jak należy pojmować zbiorowy interes konsumentów zawarte są natomiast w art. 24 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, który stanowi, że nie jest zbiorowym interesem suma indywidualnych interesów konsumentów. W wyroku z dnia 10 kwietnia 2008 r. (sygn. akt III SK 27/07, LEX nr 469180, OSNP 2009/13-14/188), Sąd Najwyższy (zwany dalej także „SN”) wskazał, iż wystarczające dla stwierdzenia, że ma miejsce naruszenie zbiorowych interesów konsumentów powinno być ustalenie, że zachowanie przedsiębiorcy nie jest podejmowane w stosunku do zindywidualizowanych konsumentów, lecz względem członków danej grupy (określonego kręgu podmiotów) wyodrębnionych spośród ogółu konsumentów za pomocą wspólnego dla nich kryterium. W ww. wyroku, SN stanął na stanowisku, iż sformułowanie: „nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów” należy rozumieć w ten sposób, że liczba indywidualnych konsumentów, których interesy zostały naruszone nie decyduje o tym, czy dana praktyka narusza zbiorowe interesy konsumentów. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest bowiem takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy w taki sposób, iż potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy.

Zgodnie z powołanym wyrokiem SN, przez interes zbiorowy należy rozumieć zatem interes, dotyczący konsumentów jako określonej zbiorowości. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów ma miejsce wówczas, gdy negatywnymi skutkami działań przedsiębiorcy dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, mających status konsumentów. Do naruszenia zbiorowego interesu konsumentów konieczne jest, żeby działanie przedsiębiorcy było skierowane nie do konkretnej osoby, lecz do grupy adresatów wyodrębnionych za pomocą wspólnego dla nich kryterium. Działanie o takim charakterze, jest w stanie wywołać niekorzystne następstwa, nie tylko w odniesieniu do konkretnych konsumentów, lecz wobec każdego z członków danej zbiorowości. Przy tym, zaistnienie przesłanki naruszenia zbiorowego interesu konsumenta nie jest bezpośrednio uzależnione od liczby konsumentów, których interesy zostały rzeczywiście naruszone wskutek działań przedsiębiorcy. Istotne jest to, że przedmiotowe działanie może zagrozić, przynajmniej potencjalnie, interesom pewnego kręgu nieprofesjonalnych uczestników rynku. W rozważanym przypadku oceniane zachowania przedsiębiorcy mogły lub też mogą oddziaływać na zbiorowe interesy konsumentów w zakresie zarzutów opisanych w punktach I.-IV. sentencji niniejszej decyzji, co powoduje, że spełnienie rozważanej przesłanki zostało w przedmiotowej sprawie spełnione. Oceniane zachowania przedsiębiorcy dotyczą szerokiego kręgu najsłabszych uczestników rynku, jakimi są konsumenci. Dotyczą one wszystkich tych osób, które zawarły z przedsiębiorcą umowy o kredyt konsumencki, jak i zagrażają interesom wszystkich jego potencjalnych kontrahentów, osób zapoznających się z ofertą świadczonych

przez przedsiębiorcę usług. Tym samym nie ulega wątpliwości, że rozważane działania godziły lub też mogły godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Bezprawność działań

Kolejną przesłanką, jaką należy rozważyć w celu udowodnienia naruszenia zakazu, określonego w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest bezprawność podejmowanych przez przedsiębiorcę zachowań. Bezprawność ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującymi przepisami prawa. Praktyki przedsiębiorcy, by zakwalifikować je jako naruszające zbiorowe interesy konsumentów „muszą być zatem wymierzone w uprawnienia, jakie konsumentom przyznają obowiązujące przepisy prawa”¹.

Porządek prawny, którego naruszenie może wypełniać dyspozycję art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, obejmuje normy prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów². Same przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Art. 24 tej ustawy nie ma samodzielnego znaczenia prawnego, lecz powinien być interpretowany oraz stosowany w określonym kontekście normatywnym. W związku z tym, w celu konkretyzacji przesłanki bezprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw. Na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z prawem³.

Podkreślenia wymaga także, że bezprawność jest kategorią obiektywną. Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga zatem kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. O bezprawności działania decyduje całokształt okoliczności konkretnego stanu faktycznego⁴. Dla stwierdzenia bezprawności działania przedsiębiorcy bez znaczenia pozostaje ponadto strona podmiotowa czynu, a zatem okoliczność czy sprawca (przedsiębiorca) dopuścił się naruszenia umyślnie czy też nieumyślnie, a także świadomość naruszenia norm prawnych.

Zgodnie z art. 1 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ustawa ta reguluje zasady i tryb przeciwdziałania praktykom naruszającym zbiorowe interesy konsumentów, jeżeli praktyki te wywołują lub mogą wywoływać skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Dla stwierdzenia, że dana praktyka jest niezgodna z art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wystarczające jest więc wykazanie, że potencjalnie istniało zagrożenie naruszenia interesów konsumentów wskutek zastosowania określonego postanowienia we wzorcach stosowanych w obrocie z konsumentami, w przypadku zaistnienia określonych okoliczności i nie jest konieczne faktyczne wystąpienie negatywnego skutku w praktyce. Oznacza to, że wystarczające jest samo zawarcie we wzorcu niezgodnej z prawem regulacji, nawet jeśli w praktyce nie zaistniały przesłanki do jej zastosowania i konsument lub ich większa liczba faktycznie nie została dotknięta negatywnymi skutkami danej regulacji, albo też gdy przedsiębiorca zachował się odmiennie, niż wynikałoby to z niewłaściwej regulacji.

W przypadku praktyk określonych w punktach I.1-5. oraz II.1.-II.2. sentencji niniejszej decyzji zarzucono przedsiębiorcy, iż w zakresie zawierania umów o kredyt konsumencki nie dostarcza on konsumentom kompletnych informacji odnośnie warunków na jakich są one realizowane. W tym przypadku bezprawność polega na naruszeniu obowiązku podawania rzetelnych, prawdziwych i pełnych informacji, który to obowiązek wynika z ustawy z dnia 12

¹ Uchwała SN z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06), OSNP 2007/1-2/35. Por. również: M. Szydło: *Publicznoprawna ochrona zbiorowych interesów konsumentów*, Monitor Prawniczy nr 2004/17/791.

² Wyrok SOKiK z dnia 13 listopada 2007 r. (sygn. akt XVII AmA 45/07).

³ Por. wyrok SOKiK z dnia 23 czerwca 2006 r. (sygn. akt XVIII AmA 32/05).

⁴ Wyrok SN z dnia 8 maja 2002 r. (sygn. akt I PKN 267/2001).

maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn zm. – zwanej dalej także „ukk”).

Równocześnie w punktach III.1. oraz III.2. sentencji niniejszej decyzji postawiono przedsiębiorcy zarzuty stosowania praktyk pozostających w sprzeczności z uregulowaniami zawartymi w ukk oraz w k.c. Jako „sprzeczne z prawem” należy kwalifikować zachowania sprzeczne z nakazem zawartym w ustawie, rozporządzeniu wydanym na podstawie i dla wykonania ustawy, umową międzynarodową mającą bezpośrednie zastosowanie w stosunkach wewnętrznych. Sprzeczne z prawem są czyny: zabronione i zagrożone sankcją karną, czyny zabronione pod sankcjami dyscyplinarnymi, czyny zakazane przepisami administracyjnymi lub przepisami prawa gospodarczego publicznego, czyny zabronione przepisami o charakterze cywilnym, sprzeczne z nakazami zawartymi w prawie cywilnym lub prawie administracyjnym. Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawy. W tym zakresie należy stwierdzić, że dla ustalenia bezprawności działania wystarczy, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa.

W zakresie praktyki punktów IV.1.-IV.2. sentencji niniejszej decyzji należy wskazać, że Prezes Urzędu może stwierdzić stosowanie przez przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na posługiwaniu się postanowieniem wzorca umownego, które zostało wpisane do rejestru, bez względu na to, czy wpis dotyczy tego przedsiębiorcy, przeciwko któremu jest prowadzone postępowanie, czy też nie (tak SN w uchwale z dn. 19 grudnia 2003 r. w sprawie o sygn. akt III CZP 95/03, Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dn. 29 września 2005 r. w sprawie o sygn. akt VI ACa 381/05, Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dn. 2 grudnia 2005 r. w sprawie o sygn. akt VI ACa 760/05). Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyrażonym w wyroku z dn. 25 maja 2005 r. (sygn. akt XVII Ama 46/04), dla uznania, iż określona klauzula jest niedozwolonym postanowieniem umownym wpisanym do rejestru klauzul niedozwolonych wystarczy stwierdzenie, że mieści się ona w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru i nie jest konieczna literalna zgodność porównywanych klauzul. Czynnikiem przesądzającym o podobieństwie dwóch klauzul powinien być zatem zamiar, cel, jakiemu ma służyć kwestionowane postanowienie. Jeśli cel utworzenia spornej klauzuli odpowiada celowi sformułowania klauzuli uznanej za niedozwoloną, oba zapisy można uznać za tożsame. Trafność wyżej opisanego stanowiska potwierdził SN w uchwale z dn. 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06, opubl. OSNP 2007/1-2/35).

Wynikająca z art. 479⁴⁵ § 3 k.p.c. jawność rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone oznacza, że od chwili wpisania do niego określonego postanowienia zakazane jest stosowanie tożsamyh postanowień w obrocie konsumenckim i nikt nie może zasłaniać się nieznajomością dokonanych wpisów. Rejestr postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone jest prowadzony przez Prezesa Urzędu. Rejestr ten jest powszechnie dostępny w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod adresem www.uokik.gov.pl⁵. Powyższe uzasadnia stwierdzenie, że przedsiębiorca był z mocy prawa zobowiązany do powstrzymania się od stosowania ww. postanowienia, które uznano za tożsame z postanowieniami wpisanymi do rejestru.

W tym miejscu konieczne jest rozważenie spełnienia przesłanki bezprawności w ramach każdego z postawionych przedsiębiorcy zarzutów. Zostanie to uczynione oddzielnie dla każdej z praktyk ocenianych w niniejszej decyzji.

---

⁵ http://uokik.gov.pl/rejestr_klauzul_niedozwolonych2.php

Ad I. W zakresie punktów I.1.-I.5. sentencji niniejszej Prezes Urzędu zarzucił przedsiębiorcy stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, poprzez naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji.

W przypadku niniejszego zarzutu **bezprawność** działań przedsiębiorcy wynika z naruszenia art. 30 ust. 1 pkt 7, 8, 10, 15 i 21 ukk. Przepis ten stanowi, że umowa o kredyt konsumencki powinna określać informacje o: rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania (pkt 7), prawie, o którym mowa w art. 37 ust. 1 ukk, tj. prawie do otrzymania, na wniosek, w każdym czasie bezpłatnie harmonogramu spłaty – w przypadku zawarcia umowy o kredyt konsumencki na czas określony (pkt 8), innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie (pkt 10), obowiązku zwrotu przez konsumenta odsetek od udostępnionego przez kredytodawcę kredytu zgodnie z rozdziałem 5 ukk – dotyczącym odstąpienia od umowy przez konsumenta, a także o kwocie odsetek należnych w stosunku dziennym (pkt 15) oraz organie nadzoru właściwym w sprawach ochrony konsumentów (pkt 21). Niewątpliwie ww. przepisy nakładają na kredytodawcę szereg obowiązków informacyjnych wobec konsumenta. Wskazać przy tym należy, że na mocy art. 3 ust. 2 pkt 1 ukk obowiązki te dotyczą także umowy pożyczki.

Prezes Urzędu podziela stanowisko SOKiK wyrażone w wyroku z dn. 13 czerwca 2005 r. sygn. akt XVII Ama 30/04, odnoszące się wprawdzie do poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 100, poz. 1081 ze zm.), ale zachowujące aktualność także w obowiązującym stanie prawnym, że „skoro ustawodawca wyraźnie określił zakres niezbędnych danych zawartych w umowie kredytu konsumenckiego, to oczywistym jego celem było zagwarantowanie konsumentowi wiedzy w tym zakresie jako niezbędnej dla ochrony jego praw i interesów. Bez znaczenia jest przy tym, czy konsument z informacji tych uczyni użytek czy nie”.

Ad I.1. Odnośnie zaniechania dotyczącego art. 30 ust. 1 pkt 7 ukk należy wskazać, iż w umowach o kredyt konsumencki zawieranych przez przedsiębiorcę brak jest informacji o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania. Zgodnie z art. 5 pkt 12 ukk rzeczywista roczna stopa oprocentowania to całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta, wyrażony jako wartość procentowa całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym. Wzór obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania stanowi załącznik nr 4 do ukk. W uproszczeniu, zawarte w przepisach równanie matematyczne pozwala na ukazanie proporcji całkowitego kosztu kredytu do jego całkowitej kwoty (w równaniu tym posłużono się terminami „kwota wypłaty” i „kwoty spłaty lub wnoszonych opłat”). Rzeczywista roczna stopa oprocentowania jest to jeden z najważniejszych wskaźników pozwalających konsumentowi na porównanie ofert kredytowych na rynku na etapie przed zawarciem umowy pożyczki. Na etapie realizacji umowy może służyć jako narzędzie zabezpieczenia interesów konsumentów celem ewentualnej weryfikacji czy ponoszone przez konsumenta wydatki związane ze spłatą zadłużenia mieszczą się w granicach wyznaczonych przez tę wielkość. Brak informacji o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania czyni zaś taki zabieg niemożliwym do spełnienia.

Ad I.2. W zakresie zaniechania, o którym mowa punkcie I.2. sentencji niniejszej decyzji należy wskazać, iż umowa pożyczki powinna zawierać informacje o prawie, o którym mowa w art. 37 ust. 1 ukk. Zgodnie z tym przepisem w przypadku umowy o kredyt konsumencki zawartej na czas określony, przez cały czas jej obowiązywania, konsument ma prawo do otrzymania, na wniosek, w każdym czasie bezpłatnie harmonogramu spłaty. Analizowane umowy pożyczki wykazały, że przedsiębiorca tego obowiązku nie realizuje. Powyższe uregulowanie jest o tyle istotne, iż niejako wyręcza konsumenta z analizy ukk, w której to

prawo zostało wyartykułowane. Przeciętny konsument może nie posiadać bowiem wiedzy, iż w przypadku np. zagubienia przez niego dotychczasowego harmonogramu spłaty kredytu może zwrócić się do przedsiębiorcy w każdym czasie o jego bezpłatne wydanie. Brak harmonogramu spłaty może zaś spowodować zwłokę w bieżącym regulowaniu zobowiązań wynikających z zawartej umowy pożyczki i narażać przez to konsumenta na niepotrzebne koszty związane z koniecznością ponoszenia dodatkowych kosztów z tytułu zadłużenia przeterminowanego.

Ad I.3. Odnośnie zaniechania, o którym mowa punkcie I.3. sentencji niniejszej decyzji należy wskazać, iż umowa pożyczki powinna zawierać informacje o innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie. Zgodnie z punktem 1.c. regulaminu udzielania pożyczek pożyczkobiorca zobowiązuje się do spłaty wszystkich rat wraz z oprocentowaniem, opłatą przygotowawczą oraz opłatą za obsługę pożyczki w domu. W żadnym miejscu umowy pożyczki oraz regulaminu udzielania pożyczek przedsiębiorca nie wskazał jednak ile wynosi ponoszona przez konsumenta opłata przygotowawcza oraz opłata za obsługę pożyczki w domu. Z zawieranych przez przedsiębiorcę umów pożyczek nie wynika również aby obsługa pożyczki w domu była opcjonalna. Punkt 1.b. regulaminu udzielania pożyczek wprost bowiem wskazuje, że pożyczkodawca zobowiązany jest wobec pożyczkobiorcy do odbioru spłaty wszystkich rat pożyczki w miejscu zamieszkania pożyczkobiorcy. Niedostatek tych informacji prowadzi do osłabienia pozycji konsumenta względem przedsiębiorcy. Rozbicie przez przedsiębiorcę całkowitego kosztu pożyczki m.in. na opłatę przygotowawczą, oprocentowanie i opłatę za obsługę pożyczki w domu zwiększałoby świadomość konsumenta związaną z zawieraniem kontraktem, a w konsekwencji mogłoby nawet spowodować nie podpisanie przez niego umowy pożyczki bądź też późniejsze od niej odstąpienie.

Ad I.4. Odnośnie zaniechania dotyczącego art. 30 ust. 1 pkt 15 ukk należy wskazać, iż w umowach o kredyt konsumencki zawieranych przez przedsiębiorcę brak jest informacji o obowiązku (lub też braku obowiązku) zapłaty odsetek za okres dysponowania środkami pieniężnymi uzyskanymi przez konsumenta w wyniku zawartej umowy. W takim stanie faktycznym konsument nie ma pewności, jakie są wymierne skutki odstąpienia od umowy oraz czy przedsiębiorca jest uprawniony do naliczania jakichkolwiek opłat. Konsument powinien uzyskać w sposób jednoznaczny informację, iż przedsiębiorca – w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy zgodnie z art. 53 ukk – pobiera odsetki od środków wypłaconych w ramach kredytu. W sytuacji, w której przedsiębiorca rezygnuje z takiego przywileju to również i taka informacja powinna znaleźć się w umowie, aby nie wprowadzać stanu niepewności co do kształtu stosunku prawnego łączącego strony umowy. Zgodnie bowiem z art. 54 ust. 1 ukk konsument nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od umowy o kredyt konsumencki, z wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty kredytu do dnia spłaty kredytu. W tym zakresie istnieje ryzyko, iż nawet nie ujęcie wysokości odsetek czy to trwałym nośniku (formularzu informacyjnym) może spowodować obciążenie konsumenta odsetkami, o których mowa w tym przepisie. Ponadto w umowach pożyczki brak jest informacji o wysokości odsetek naliczanych w stosunku dziennym od kwoty, która zostanie udostępniona do dyspozycji konsumenta. Nie jest on więc w stanie zweryfikować, czy wysokość ewentualnych opłat za okres korzystania z otrzymanej pożyczki (jeśli w rzeczywistości byłyby pobierane) jest wyliczona właściwie, a przedsiębiorca nie dąży do uzyskania nieuprawnionych korzyści względem słabszej strony stosunku zobowiązaniowego.

Ad I.5. W zakresie zaniechania dotyczącego art. 30 ust. 1 pkt 21 ukk należy wskazać, że organem ustawowo powołanym do ochrony interesów konsumentów jest – zgodnie z art. 31 ust. 3 w zw. z art. 29 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów – Prezes Urzędu

Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Wyposażony on został przez ustawodawcę przede wszystkim w instrumenty orzecznicze z zakresu ochrony konsumentów, które umożliwiają sprawowanie przez niego kontroli przestrzegania przepisów ustaw chroniących interes konsumentów oraz przeciwdziałanie ich naruszeniom. W ocenie Prezesa Urzędu, świadomość konsumentów o przysługujących im uprawnieniach wciąż jest niewystarczająca, wobec czego należy dołożyć wszelkich starań, aby zwiększyć poziom tej wiedzy. Działania polegające na pominięciu takiej informacji – mimo obowiązku informacyjnego wynikającego wprost z ukk – są bezsprzecznie niekorzystne dla konsumenta i nieuczciwe ze strony przedsiębiorcy, który takim działaniami uchyla się od spełnienia ustawowego obowiązku.

W świetle powyższego, Prezes Urzędu uznał, że wskutek niedopełnienia wymogów formalnych umowy pożyczki, określonych w art. 30 ust. 1 pkt 7, 8, 10, 15 i 21 ukk, przedsiębiorca naruszył obowiązek udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. Jednoczesne naruszenie przez przedsiębiorcę zbiorowych interesów konsumentów uzasadnia stwierdzenie, że przedsiębiorca stosuje praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zachowanie przedsiębiorcy **godzi w interesy konsumentów**, gdyż brak wymaganych prawem informacji pogorszył sytuację prawną i ekonomiczną konsumentów. Zostali oni pozbawieni informacji o istotnych warunkach zawieranych umów, w tym także dotyczących przyznanych im ustawowo uprawnień. Zakwestionowane zachowanie przedsiębiorcy dotyczy zbiorowego interesu konsumentów, gdyż skierowane jest do szerokiego ich kręgu. Stosowana praktyka wymierzona jest we wszystkich rzeczywistych odbiorców świadczonych przez przedsiębiorcę usług, jak również we wszystkich jego potencjalnych kontrahentów, którzy mogą lub mogli z nim zawrzeć umowę o kredyt konsumencki.

Stosownie do art. 26 ust. 1 powołanej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie jej stosowania, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 24 tej ustawy. W związku z powyższym orzeczono jak w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji.

Ad II.1. W zakresie punktu II.1. sentencji niniejszej decyzji oceniana praktyka dotyczy zaniechania przekazywania konsumentom przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki na trwałym nośniku – formularza informacyjnego – o którym mowa w art. 14 ust. 1 ukk.

W toku postępowania ustalono, że przedsiębiorca nie stosuje w swojej działalności formularza informacyjnego, o którym mowa w art. 13 ust. 1 ukk. W artykule tym wskazano, jakie konkretnie informacje powinny w formularzu zostać zawarte. Ten katalog informacji ma w założeniu dostarczać konsumentowi wiedzy, która umożliwi mu porównanie różnych produktów na rynku i podjęcie decyzji, czy zawrzeć umowę o kredyt. Warunki przedstawione przez kredytodawcę uprawniają konsumenta do zawarcia umowy na tych właśnie warunkach. Formularz ma zatem charakter „quasi” oferty. Powinien być wypełniony w sposób pełny, spójny, niesprzeczny, przejrzysty i jednoznaczny. Zgodnie z art. 14 ust. 1 ukk kredytodawca lub pośrednik kredytowy przekazuje konsumentowi dane, o których mowa w art. 13 ust. 1 i 2, na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego. Wskazane zaniechanie przedsiębiorcy należy uznać za niezgodne z art. 14 ust. 1 w zw. z art. 13 ust. 1 ukk, a przez to za stanowiące praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Stwierdzono zatem, że przedsiębiorca nie dopełniał spoczywającego na nim obowiązku informacyjnego, a zatem, że jego działania miały **charakter bezprawny**.

Zachowanie przedsiębiorcy **godzi w interesy konsumentów**, gdyż wskutek zaniechania wręczenia konsumentom formularza informacyjnego doszło do pogorszenia sytuacji prawnej i ekonomicznej konsumentów. Przedmiotowe zaniechanie pozbawiało konsumentów możliwości porównania różnych produktów na rynku i podjęcie decyzji, czy zawrzeć umowę o kredyt konsumencki. Zakwestionowane zachowanie przedsiębiorcy dotyczy zbiorowego interesu konsumentów, gdyż skierowane jest do szerokiego ich kręgu. Stosowana praktyka wymierzona jest we wszystkich rzeczywistych odbiorców świadczonych przez przedsiębiorcę usług, jak również we wszystkich jego potencjalnych kontrahentów, którzy mogli lub mogą z nim zawrzeć umowę o kredyt konsumencki.

Ad II.2. W zakresie punktu II.2. sentencji niniejszej decyzji oceniana praktyka dotyczy zaniechania wręczenia konsumentom, na trwałym nośniku, wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy, z oznaczeniem swojego imienia i nazwiska oraz adresu zamieszkania w przypadku umów o kredyt konsumencki, co jest niezgodne z art. 53 ust. 3 ukk.

W toku postępowania ustalono, że przedsiębiorca nie wręczał konsumentom formularza oświadczenia o odstąpieniu od umowy z oznaczeniem swojego imienia i nazwiska oraz adresu zamieszkania. Zgodnie z art. 53 ust. 3 ukk kredytodawca lub pośrednik kredytowy jest zobowiązany przy zawarciu umowy wręczyć konsumentowi, na trwałym nośniku, wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy, z oznaczeniem swojego imienia, nazwiska (nazwy) i adresu zamieszkania (siedziby). Wskazane zaniechanie przedsiębiorcy należy więc uznać za niezgodne z art. 53 ust. 3 ukk, a przez to za stanowiące praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Stwierdzono zatem, że przedsiębiorca nie dopełniał spoczywającego na nim obowiązku informacyjnego, a zatem, że jego działania miały **charakter bezprawny**.

Zachowanie przedsiębiorcy **godzi w interesy konsumentów**, gdyż wskutek zaniechania wręczenia konsumentom wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy doszło do pogorszenia sytuacji prawnej i ekonomicznej konsumentów. Przedmiotowe zaniechanie pozbawiało konsumentów wiedzy koniecznej do ich prawidłowego, świadomego i czynnego uczestniczenia w rynku, czym przyczyniać się mogło do osłabienia ich sytuacji, a tym samym naruszać ich interesy rozumiane jako prawo do uzyskania wraz z treścią umowy pełnej i zgodnej z obowiązującymi przepisami prawa informacji na temat praw i obowiązków stron umowy o kredyt konsumencki. Zakwestionowane zachowanie przedsiębiorcy dotyczy zbiorowego interesu konsumentów, gdyż jest skierowane do szerokiego ich kręgu. Stosowana praktyka wymierzona była we wszystkich rzeczywistych odbiorców świadczonych przez przedsiębiorcę usług, jak również we wszystkich jego potencjalnych kontrahentów, którzy mogli z nim zawrzeć umowę pożyczki.

Stosownie do art. 26 ust. 1 powołanej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie jej stosowania, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 24 tej ustawy. W związku z powyższym orzeczono jak w punktach II.1.-II.2. sentencji niniejszej decyzji.

Ad III.1. W punkcie 4 in principio umowy pożyczki, w punkcie 2.a. oraz 2.c. regulaminu udzielania pożyczek przedsiębiorca stosuje postanowienia o treści:

- „Strony ustalają na rzecz pożyczkobiorcy odsetki w wysokości ... ..” – w faktycznie zawartych umowach jest to 24 % w skali roku,
- „Roczna stopa oprocentowania jest stała tj. 24 % w ciągu roku”,
- „Pożyczkodawca może sobie naliczyć odsetki karne w wysokości 23 % w skali roku w przypadku opóźnienia się ze spłatą pożyczki, tj. 1,91 % w skali miesiąca”.

Oceniana praktyka przedsiębiorcy dotyczy bezprawnego określenia stopy oprocentowania oraz odsetek za nieterminową spłatę pożyczki przekraczającej odsetki maksymalne określone w art. 359 § 2¹-2³ k.c. Zgodnie z art. 359 § 2¹-2³ tej ustawy, maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (odsetki maksymalne). Jeżeli wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej przekracza wysokość odsetek maksymalnych, należą się odsetki maksymalne. Postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych, także w razie dokonania wyboru prawa obcego. W takim przypadku stosuje się przepisy ustawy.

Poniżej przedstawiono współczynniki stopy lombardowej NBP będącej podstawą do określenia tzw. odsetek maksymalnych.

Data wprowadzenia współczynnika	Współczynnik
12.05.2011 r.	5,75
09.06.2011 r.	6,00
10.05.2012 r.	6,25
08.11.2012 r.	6,00
06.12.2012 r.	5,75
10.01.2013 r.	5,50
07.02.2013 r.	5,25
07.03.2013 r.	4,75
09.05.2013 r.	4,50
06.06.2013 r.	4,25
04.07.2013 r.	4,00

Z powyższego wynika, iż obecnie wysokość odsetek maksymalnych to 16 % w skali roku. Dlatego też podanie w warunkach umowy nieprawidłowych danych o wysokości należnych przedsiębiorcy odsetek należy uznać za działanie bezprawne oraz naruszające interesy ekonomiczne konsumentów, a poprzez to niezgodne z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zachowanie przedsiębiorcy **godzi w interesy konsumentów**, gdyż wskutek stosowania zakwestionowanego postanowienia doszło do pogorszenia sytuacji ekonomicznej konsumentów, którzy zostali obarczeni koniecznością uiszczania odsetek przekraczających wysokość odsetek maksymalnych. Zakwestionowane zachowanie przedsiębiorcy dotyczy zbiorowego interesu konsumentów, gdyż skierowane jest do szerokiego ich kręgu. Stosowana praktyka wymierzona jest we wszystkich rzeczywistych odbiorców świadczonych przez przedsiębiorcę usług finansowych, jak również we wszystkich jego potencjalnych kontrahentów, którzy mogli lub mogą zawrzeć z nim umowę kredytu konsumenckiego. Zakwestionowane zachowanie podejmowane jest w sposób powtarzalny i powszechny, co wynika zresztą z samej natury wzorca umowy pożyczki oraz regulaminu udzielania pożyczek, jakimi posługuje się przedsiębiorca w obrocie gospodarczym.

Ad III.2. W punkcie 1.d. regulaminu udzielania pożyczek przedsiębiorca stosuje postanowienie o treści: „Pożyczkobiorca może odstąpić od umowy w nieprzekraczalnym terminie 14 dni od daty jej zawarcia przesyłając listem poleconym na adres siedziby firmy wypełniony formularz odstąpienia od umowy”.

Zgodnie z art. 53 ust. 1 ukk konsument ma prawo, bez podania przyczyny, do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki w terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy. Ust. 4 i 5 tego artykułu stanowi zaś, że termin do odstąpienia od umowy jest zachowany, jeżeli konsument przed jego upływem złoży pod wskazany przez przedsiębiorcę adres oświadczenie o odstąpieniu od umowy, a dla zachowania tego terminu wystarczające jest wysłanie

oświadczenia przed jego upływem. Jeżeli konsument wyśle kredytodawcy oświadczenie pod wskazany w umowie o kredyt konsumencki adres to odstąpienie od umowy należy uznać za skuteczne, choćby adres był niepoprawny albo stał się nieaktualny w chwili odstąpienia. Chodzi o adres podany w dokumencie umowy lub wzorze odstąpienia od umowy (który jak już ustalono nie jest wręczany konsumentom przez przedsiębiorcę przy zawarciu umowy). Jeżeli zaś adresy się różnią, konsument może wysłać oświadczenie na dowolny z podanych mu adresów. Aby zachować termin na wykonanie uprawnienia do odstąpienia od umowy, wystarczy, że konsument wyśle kredytodawcy oświadczenie przed upływem 14-dniowego terminu. Zaznaczyć przy tym jednak należy, że żaden przepis prawa nie wymaga dla skuteczności złożonego oświadczenia wysłania go listem poleconym. Jest to dodatkowy warunek, jaki nakłada na konsumenta przedsiębiorca, co należy uznać za działanie bezprawne. Ponadto kwestionowane postanowienie, nie tylko wymaga dla skuteczności złożenia oświadczenia wysłanie go listem poleconym, ale jednocześnie ogranicza drogę złożenia oświadczenia wyłączenie do drogi listowej. W związku z tym stosowanie przez przedsiębiorcę przedmiotowego postanowienia należy uznać za niezgodne z art. 53 ust. 1, 4 i 5 ukk, a poprzez to za stanowiące praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zachowanie przedsiębiorcy **godzi w interesy konsumentów**, gdyż wskutek stosowania zakwestionowanego postanowienia doszło do pogorszenia sytuacji prawnej konsumentów, poprzez obarczanie ich zbędnymi formalnościami związanymi z odstąpieniem od umowy kredytu konsumenckiego, a których to obostrzeń nie przewidują przepisy prawa, w tym w szczególności ukk. Zakwestionowane zachowanie przedsiębiorcy dotyczy zbiorowego interesu konsumentów, gdyż skierowane jest do szerokiego ich kręgu. Stosowana praktyka wymierzona jest we wszystkich rzeczywistych odbiorców świadczonych przez przedsiębiorcę usług finansowych, jak również we wszystkich jego potencjalnych kontrahentów, którzy mogli zawrzeć z nim umowę pożyczki. Zakwestionowane zachowanie podejmowane jest w sposób powtarzalny i powszechny, co wynika zresztą z samej natury regulaminu udzielania pożyczek, jakim posługuje się przedsiębiorca w obrocie gospodarczym.

Ad III.3. W punkcie 1.e. regulaminu udzielania pożyczek przedsiębiorca stosuje postanowienie o treści: „W przypadku skorzystania z opcji odstąpienia od umowy – uznaje się za niezawartą. Pożyczkobiorca ma obowiązek dokonać zwrotu całej kwoty wypłaconej mu na podstawie umowy Pożyczki osobiście lub przekazem pocztowym na adres Pożyczkodawcy. W takiej sytuacji opłata przygotowawcza nie podlega zwrotowi”.

Zgodnie z art. 54 ukk jedynymi kosztami, jakie konsument ponosi w związku z odstąpieniem od zawartej umowy, są odsetki naliczone za okres od dnia wypłaty kredytu do dnia jego spłaty. Konsument zwraca kwotę kredytu, jaką otrzymał, wraz z odsetkami niezwłocznie, nie później niż trzydzieści dni od dnia złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy o kredyt konsumencki. Na gruncie poprzednio obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim z 2001 r. przedsiębiorca miał prawo zatrzymać opłatę przygotowawczą, natomiast według nowej ustawy nie może tego zrobić, opłata musi być zwrócona konsumentowi⁶. Abstrahując w tym miejscu od bezprawności zachowania przedsiębiorcy należy również wskazać, iż w żadnym miejscu umowy pożyczki oraz regulaminu udzielania pożyczek nie została nawet uregulowana wysokość ponoszonej przez konsumenta opłaty przygotowawczej. Wyłącznie w punkcie 2 umowy pożyczki określono w sposób zbiorczy wysokość opłaty przygotowawczej wraz z oprocentowaniem. W związku z tym stosowanie przez przedsiębiorcę przedmiotowego postanowienia należy uznać za niezgodne z art. 54 ukk,

---

⁶ Rutkowska-Tomaszewska E., Prawo odstąpienia od umowy kredytu konsumenckiego, [w:] Ochrona prawna klienta na rynku usług bankowych, LEX, 2013.

a poprzez to za stanowiącą praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zachowanie przedsiębiorcy **godzi w interesy konsumentów**, gdyż wskutek stosowania zakwestionowanego postanowienia doszło do pogorszenia sytuacji ekonomicznej konsumentów, których obciążono obowiązkiem ponoszenia przez nich opłaty przygotowawczej w przypadku odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki, a który to obowiązek na gruncie ukk został wykluczony. Stosowana przez przedsiębiorcę praktyka wymierzona jest we wszystkich rzeczywistych odbiorców świadczonych przez przedsiębiorcę usług finansowych, jak również we wszystkich jego potencjalnych kontrahentów, którzy mogli lub mogą zawrzeć z nim umowę pożyczki. Zakwestionowane zachowanie podejmowane jest w sposób powtarzalny i powszechny, co wynika zresztą z samej natury regulaminu udzielania pożyczek, jakim posługuje się przedsiębiorca w obrocie gospodarczym.

Ad III.4. W punkcie 2.b. regulaminu udzielania pożyczek przedsiębiorca stosuje postanowienie o treści: „Jeżeli pożyczka została zawarta na okres dłuższy niż 12 mc pożyczkobiorca może spłacić całość zobowiązania przed ustalonym terminem spłaty pożyczki ale klient musi nadpłacić co najmniej równowartość 3 średnich wynagrodzeń w gospodarce publikowane przez GUS i nie ma prawa do pomniejszenia jego spłaconego łącznego zobowiązania wobec Pożyczkodawcy o kwotę oprocentowania liczonego za okres przypadający po spłacie kredytu”.

Zgodnie z art. 48 ust. 1 ukk, konsument ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części kredytu przed terminem określonym w umowie. Ponadto zgodnie z art. 50 ust. 1 ukk kredytodawca może zastrzec w umowie prowizję za spłatę kredytu przed terminem, pod warunkiem że ta spłata przypada na okres, w którym stopa oprocentowania kredytu jest stała, a kwota spłacanego w okresie dwunastu kolejnych miesięcy kredytu jest wyższa niż trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", z grudnia roku poprzedzającego rok spłaty kredytu. W grudniu 2012 roku wynagrodzenie to wynosiło 4.221,50 zł, a jego trzykrotność 12.664,50 zł. Jedynie w przypadku kredytu przekraczającego tę wartość przedsiębiorca – przy spełnieniu określonych przesłanek wskazanych w art. 50 ust. 2 lub 3 dotyczących okresu między datą spłaty kredytu a terminem spłaty kredytu – mógłby ewentualnie żądać prowizji w wysokości do 1% spłacanej części kredytu. W związku z tym stosowanie przez przedsiębiorcę przedmiotowego postanowienia należy uznać za niezgodne z art. 48 ust. 1 w zw. z art. 50 ust. 1-3 ukk, a poprzez to za stanowiącą praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zachowanie przedsiębiorcy **godzi w interesy konsumentów**, gdyż wskutek stosowania zakwestionowanego postanowienia doszło do pogorszenia sytuacji ekonomicznej konsumentów, którzy w sposób bezprawny pozbawieni zostali możliwości spłaty części całości kredytu przed terminem. Stosowana przez przedsiębiorcę praktyka wymierzona jest we wszystkich rzeczywistych odbiorców świadczonych przez przedsiębiorcę usług finansowych, jak również we wszystkich jego potencjalnych kontrahentów, którzy mogli lub mogą zawrzeć z nim umowę pożyczki. Zakwestionowane zachowanie podejmowane jest w sposób powtarzalny i powszechny, co wynika zresztą z samej natury regulaminu udzielania pożyczek, jakim posługuje się przedsiębiorca w obrocie gospodarczym.

Stosownie do art. 26 ust. 1 powołanej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie jej stosowania, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu

określonego w art. 24 tej ustawy. W związku z powyższym orzeczono jak w punktach III.1.- III.4. sentencji niniejszej decyzji.

Ad IV.1. W punkcie 2.e. regulaminu udzielania pożyczek przedsiębiorca stosuje postanowienie o treści: „W przypadku gdy Pożyczkobiorca opóźnia się ze spłatą pełnych rat kredytu za co najmniej 2 okresy płatności, pożyczkodawca może wezwać do zapłacenia zaległych rat lub ich części w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy Pożyczki a w przypadku braku zapłaty wypowiedzenie nastąpi samoistnie po upływie 30 dni od otrzymania n/n wezwania. O zamiarze wypowiedzenia umowy Pożyczkodawca zawiadomi Pożyczkobiorcę na piśmie poprzez wezwanie do dobrowolnego spełnienia świadczenia. Koszt wezwania wynosi 25 zł”.

W ocenie Prezesa Urzędu kwestionowane postanowienie należy uznać za tożsame z następującymi postanowieniami wpisanymi do rejestru – 978, 3850, 3852, 4866.

i. „Opłaty dodatkowe, które ponosi Zleceniodawca: - (...) - za przyznanie okresu karencji w spłacie rat na 1 miesiąc – 50 PLN - za przyznanie okresu karencji w spłacie rat na 2 miesiące – 100 PLN - za wysłanie upomnienia za zwłokę w zapłacie raty – 20 PLN - za wysłanie wezwania do zapłaty raty – 30 PLN - za wysłanie przedsądowego wezwania do zapłaty – 50 PLN - za wizytę indykatorów w związku z brakiem spłaty 2 rat – 100 PLN - (...) - za telegram informujący o zadłużeniu przeterminowanym – 30 PLN – za monit telefoniczny – 20 PLN - (...)”, które zostało uznane za niedozwolone na mocy wyroku SOKiK z dnia 9 października 2006 r. (sygn. akt XVII AmC 101/05) – wpis nr 978 z dn. 3 stycznia 2007 r.,

ii. „Sporządzenie i wysłanie wezwania do zapłaty /raty/ kredytu lub odsetek - 7,5 zł od każdego wysłanego wezwania”, które zostało uznane za niedozwolone na mocy wyroku SOKiK z dnia 19 lipca 2012 r. (sygn. akt XVII AmC 5238/11) – wpis nr 3850 z dn. 17 października 2012 r.,

iii. „Opłata za sporządzenie i wysłanie lub doręczenie wezwania do zapłaty raty (rat) kredytu lub odsetek – od każdego wezwania - 20 zł”, które zostało uznane za niedozwolone na mocy wyroku SOKiK z dnia 4 lipca 2012 r. (sygn. akt XVII AmC 5205/11) – wpis nr 3852 z dn. 17 października 2012 r.,

iv. „Opłata za sporządzenie i wysłanie wezwania do dostarczenia dokumentów wymaganych zgodnie z umową kredytu/pożyczki - 15 zł”, które zostało uznane za niedozwolone na mocy wyroku SOKiK z dnia 15 lutego 2013 r. (sygn. akt XVII AmC 1618/12) – wpis nr 4866 z dn. 14 czerwca 2013 r.

W uzasadnieniu do wyroku dotyczącego klauzuli wpisanej do rejestru pod numerem 978 SOKiK wskazał m.in., że „Wysokość wprowadzonych do umowy dodatkowych opłat powinna zatem znajdować uzasadnienie w rzeczywistych nakładach jakie musi ponieść pozwany w związku z podjęciem przedmiotowych czynności. W ocenie Sądu wysokość ww. opłat została ustalona w oderwaniu od rzeczywistych nakładów pozwanego, znacznie je przewyższając. Takie postanowienie, jako sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interesy konsumenta uznać należało za niedozwolone postanowienie umowne, o którym mowa w art. 385¹ § 1 k.c.”. W tym zakresie pozwala to na uznanie, że istota i skutki porównywanych postanowień są takie same.

Stwierdzono zatem, że przedsiębiorca stosuje postanowienie wzorca umowy wpisanego do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c., a zatem, że jego działania mają **charakter bezprawny**.

Zachowanie przedsiębiorcy **godzi w interesy konsumentów**, gdyż stosowane przez niego postanowienie pogorszyło sytuację ekonomiczną konsumentów. Zakwestionowane zachowanie przedsiębiorcy dotyczy zbiorowego interesu konsumentów, gdyż skierowane jest

do szerokiego ich kręgu. Stosowana praktyka wymierzona jest we wszystkich rzeczywistych odbiorców świadczonych przez przedsiębiorcę usług, jak również we wszystkich jego potencjalnych kontrahentów, którzy mogli lub mogą zawrzeć z nim umowę o kredyt konsumencki. Zakwestionowane zachowanie podejmowane jest w sposób powtarzalny i powszechny, co wynika zresztą z samej natury regulaminu udzielania pożyczek, jakim posługuje się przedsiębiorca w obrocie gospodarczym.

Ad IV.2. W punkcie 2.h. regulaminu udzielania pożyczek przedsiębiorca stosuje postanowienie o treści: „Spory związane z wykonaniem umowy pożyczki będą rozpoznawane przez Sądy właściwe dla siedziby firmy”.

W ocenie Prezesa Urzędu powyższe postanowienie należy uznać za tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru o treści: „Wszelkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy przyjmującej zamówienie” – wyrok SOKIK z dn. 31 stycznia 2003 r. (sygn. akt XVII AmC 31/02), wpis nr 41 z dn. 30 czerwca 2003 r. Wprowadzenie do wzorca umownego postanowienia, iż spory, mogące wyniknąć na tle realizacji umowy będą rozstrzygane przez konkretnie wskazany sąd, stwarza konsumentowi jako pozwanemu dolegliwe czasowo i finansowo utrudnienia w procesie związane z przejazdami do sądu siedziby przedsiębiorcy, podczas gdy przy braku zakwestionowanego rozwiązania proces toczyłby się zgodnie z art. 27 § 1 k.p.c.⁷, tj. w sądzie miejsca zamieszkania konsumenta. Ponadto, zgodnie z art. 34 k.p.c.⁸, konsument mógłby wytoczyć powództwo o zawarcie umowy, ustalenie jej treści, o zmianę umowy oraz ustalenie istnienia umowy, o jej wykonanie, rozwiązanie lub unieważnienie, a także o odszkodowanie z powodu niewykonania umowy przed sądem miejsca wykonania tej umowy. Postanowienia stosowane przez przedsiębiorcę z góry wykluczają taką ewentualność. Należy wskazać, iż kwestię właściwości sądu w sprawach cywilnych określają przepisy k.p.c. i zgodnie z art. 385³ pkt 23 k.c. nie mogą być one w tym zakresie wyłączane, ponieważ mogą stanowić dodatkową dolegliwość dla konsumenta, a także ograniczać realizację przysługujących mu praw. Ta właśnie uciążliwość jest istotą klauzuli abuzywnej określonej w art. 385³ pkt 23 k.c. w tym zakresie porównywane klauzule należy uznać za tożsame w zakresie w jakim wywołują te same skutki dla położenia prawnego konsumentów.

Stwierdzono zatem, że przedsiębiorca stosuje postanowienie wzorca umowy wpisanego do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c., a zatem, że jego działania mają **charakter bezprawny**.

Zachowanie przedsiębiorcy **godzi w interesy konsumentów**, gdyż skutek stosowania kwestionowanego postanowienia konsumentom mogli lub też mogą mieć utrudnioną drogę w dochodzeniu swych ewentualnych roszczeń. Zakwestionowane zachowanie przedsiębiorcy dotyczy zbiorowego interesu konsumentów, gdyż skierowane jest do szerokiego ich kręgu. Stosowana praktyka wymierzona jest we wszystkich rzeczywistych odbiorców świadczonych przez przedsiębiorcę usług, jak również we wszystkich jego potencjalnych kontrahentów, którzy mogli lub mogą zawrzeć z nim umowę dotyczącą dochodzenia odszkodowania i zadośćuczynienia z tytułu zaistniałego wypadku lub innych zdarzeń. Zakwestionowane zachowanie podejmowane jest w sposób powtarzalny i powszechny, co wynika zresztą z

---

⁷ Art. 27 § 1 k.p.c. stanowi: Powództwo wytacza się przed sąd pierwszej instancji, w którego okręgu pozwany ma miejsce zamieszkania.

⁸ Art. 34 k.p.c. stanowi: Powództwo o zawarcie umowy, ustalenie jej treści, o zmianę umowy oraz o ustalenie istnienia umowy, o jej wykonanie, rozwiązanie lub unieważnienie, a także o odszkodowanie z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy można wytoczyć przed sąd miejsca jej wykonania. W razie wątpliwości miejsce wykonania umowy powinno być stwierdzone dokumentem.

samej natury wzorca – regulaminu udzielania pożyczek, jakim posługuje się przedsiębiorca w obrocie gospodarczym.

Stosownie do art. 26 ust. 1 powołanej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie jej stosowania, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 24 tej ustawy. W związku z powyższym orzeczono jak w punktach IV.1.-IV.2. sentencji niniejszej decyzji.

Ad V. Na mocy art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 267 ze zm. – zwanej dalej także „k.p.a.”), gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny staje się bezprzedmiotowe, organ administracji publicznej wydaje decyzję o jego umorzeniu. Przesłanka umorzenia postępowania może istnieć jeszcze przed wszczęciem postępowania lub może powstać w czasie jego trwania. Stanowisko takie zostało poparte w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 4 lutego 2009 r. (sygn. akt II SA/Gl 1038/08), który orzekł, że „Przesłanka umorzenia postępowania może istnieć jeszcze przed wszczęciem postępowania, a może ona powstać także w czasie trwania postępowania, a więc w sprawie już zawisłej przed organem administracji” (LEX nr 489456).

W toku niniejszego postępowania postawiono przedsiębiorcy zarzuty bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez zaniechanie informowania konsumentów w umowach pożyczki o:

1. prawie, o którym mowa w art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn zm.), co może być uznane za niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 18 tej ustawy, a poprzez to może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

2. możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi, co może być uznane za niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 20 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn zm.), a poprzez to może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W zakresie punktu V.1. powyżej należy wskazać, iż przedsiębiorca w ramach swojej działalności nie oferował umów o kredyt wiązany (art. 5 pkt 14 ukk). Do takich zaś stosunków prawnych odnosi się uregulowanie art. 59 ust. 1 ukk. W tym zakresie przedsiębiorca nie był więc zobowiązany do informowania konsumentów o prawie, o którym mowa w art. 59 ust. 1 ukk. Odnośnie punktu V.2. powyżej należy zaś wskazać, iż w ramach zawieranych umów pożyczek przedsiębiorca nie przewiduje możliwości korzystania z pozasądowego sposobu rozstrzygnięcia sporów. Z uwagi na powyższe nie był więc zobligowany do określenia zasad dostępu do tej procedury. W związku z powyższym brak jest podstaw do stwierdzenia, że stosowana przez przedsiębiorcę praktyka – analizowana w tym punkcie – może naruszać przepis art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W tym stanie rzeczy, zasadne jest **umorzenie** postępowania w tym zakresie. W związku z powyższym orzeczono jak w punktach V.1. oraz V.2. sentencji niniejszej decyzji.

Ad VI. Stosownie do art. 26 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może określić w decyzji uznającej praktykę za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, **środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.**

W związku z powyższym Prezes Urzędu postanowił zobowiązać przedsiębiorcę do zastosowania **środków usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów**

konsumentów w postaci obowiązku doprowadzenia, w terminie dwóch miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, do zgodności z prawem treści obowiązujących umów o kredyt konsumencki zawartych w oparciu o treść wzorca umowy pożyczki oraz „Regulaminu udzielania pożyczek POL-BUD” poprzez przedstawienie konsumentom propozycji aneksowania aktualnie funkcjonujących w obrocie umów lub przedstawienia im propozycji zawarcia umów w oparciu o wzorzec pozbawiony naruszeń określonych w punktach I. i III. i IV. sentencji niniejszej decyzji. Określając powyższy termin Prezes Urzędu wziął pod uwagę czasochłonność procesu wymiany (aneksowania) obowiązujących umów, związaną z koniecznością wyjaśniania konsumentom przyczyn zmiany umowy, a także konieczność poniesienia wysiłku organizacyjnego i zaangażowania wielu pracowników⁹. Tak określony termin nie powinien spowodować jednak zbyt dużego wysiłku organizacyjnego dla przedsiębiorcy ani wpłynąć negatywnie na funkcjonowanie jego przedsiębiorstwa. Określenie takiego terminu nie powinno skutkować wreszcie obniżeniem jakości usług świadczonych na rzecz konsumentów. Celem określenia środków usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów jest doprowadzenie do stanu, w którym wszystkie aktualnie funkcjonujące w obrocie umowy o kredyt konsumencki nie będą zawierać naruszeń wskazanych w punktach I., II. i IV. sentencji niniejszej decyzji. Spełnienie nakazu pozwoli na pełne wyeliminowanie dostrzeżonych w toku postępowania nieprawidłowości. Wobec powyższego orzeka się jak w punkcie VI. sentencji niniejszej decyzji.

Ad VII. Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu może skorzystać z uprawnienia do nałożenia na przedsiębiorcę stosującego praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów kary pieniężnej w wysokości nie większej niż 10 % przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Kara taka może być nałożona bez względu na to, czy przedsiębiorca dopuścił się naruszenia umyślnie, czy też nieumyślnie. Okoliczność ta jest jednak czynnikiem relewantnym przy miarkowaniu wysokości nakładanej kary pieniężnej¹⁰. Stosownie do art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, w tym kar określonych w art. 106 tej ustawy, należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy. Ustalając wysokość kary pieniężnej w decyzjach stwierdzających naruszenie zakazów określonych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów, należy zatem uwzględnić wagę tego naruszenia, rozmiar skutków stosowanej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, jak również zaistniałe okoliczności obciążające i łagodzące.

Kara nakładana przez Prezesa Urzędu na przedsiębiorcę, który dopuścił się stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów służy podkreśleniu naganności ocenianego zachowania. Przedsiębiorca, jako profesjonalista powinien wiedzieć, że określając warunki umowne nie może stosować bezprawnych postanowień, ani w żaden inny sposób godzić w interesy konsumentów. Orzeczona kara powinna stanowić dolegliwość dla uczestnika niniejszego postępowania za naruszenie przez niego zbiorowych interesów konsumentów. Poza wymiarem indywidualnym kary należy zwrócić uwagę na jej wymiar ogólny, funkcję odstrasżającą i wychowawczą w stosunku do innych uczestników rynku.

W punktach I.-III. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu stwierdził stosowanie przez przedsiębiorcę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o jakich mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 oraz w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Powyższe daje podstawy do nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej określonej w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

⁹ Por. wyrok SOKiK z dn. 27.06.2007 r., sygn. akt XVII AmA 108/06.

¹⁰ Kohutek K. w: *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, Warszawa 2008 r., s. 1027.

Podstawą obliczenia wysokości niniejszej kary jest przychód osiągnięty przez przedsiębiorcę w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, tj. w 2013 r., który wyniósł [...] zł (słownie: [...]). W związku z tym maksymalna kara, jaka mogłaby w niniejszym przypadku zostać wymierzona, to kara w wysokości [...] zł (słownie: [...]).

Ustalenie wymiaru kar pieniężnych w przedmiotowej sprawie ma charakter wieloetapowy, co spowodowane jest zaistnieniem okoliczności mających wpływ na jej wysokość. Ustalając wymiary kar pieniężnych za naruszenia stwierdzone punktach I.-III. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu w pierwszej kolejności dokona oceny wagi stwierdzonych praktyk i na tej podstawie ustali kwotę bazową, stanowiącą podstawę dla dalszych ustaleń wysokości kary, a następnie – w oparciu o zaistniałe w sprawie okoliczności mające wpływ na wysokość kary – dokona gradacji ustalonej kwoty bazowej.

1. Pierwsza z kar jest wymierzana z tytułu naruszenia stwierdzonego w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji polegającego na naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez zaniechanie informowania konsumentów w umowach pożyczki o:

- ✓ rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania – pkt 7,
- ✓ prawie, o którym mowa w art. 37 ukk – pkt 8,
- ✓ innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie – pkt 10,
- ✓ obowiązku zwrotu przez konsumenta odsetek od udostępnionego przez kredytodawcę kredytu zgodnie z rozdziałem 5 ukk, a także o kwocie odsetek należnych w stosunku dziennym – pkt 15,
- ✓ organie nadzoru właściwym w sprawach ochrony konsumentów – pkt 21

co jest niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 7, 8, 10, 15 i 21 ukk, a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Prezes Urzędu uwzględnił, iż w niniejszym przypadku zakwestionowane praktyki ujawniają się na etapie zawierania kontraktu, jednakże rzutują lub też mogą rzutować na etap jego wykonywania. Ze względu na specyfikę umów o kredyt konsumencki, a także rodzaj pominiętych danych, wagę tej praktyki określono jako dużą. Miarkując niniejszą karę zwrócono również uwagę na to, że rozważane zaniechanie nie powodowało wyłączenia przysługujących konsumentom uprawnień, czy nałożenia na nich nowych obowiązków. Wprawdzie powodowało ono niedoinformowanie konsumentów, co mogło skutkować utrudnieniami np. w dochodzeniu roszczeń, jednakże nie niweczyło ono w definitywny sposób przewidzianych prawem możliwości. Ponadto ustalenia dokonane w toku niniejszego postępowania dają podstawy do przyjęcia, iż kwestionowana praktyka jest stosowana w sposób długotrwały, gdyż przedsiębiorca stosuje wzorzec umowy pożyczki oraz regulamin udzielania pożyczki, które to dokumenty nie zawierają wymaganych prawem informacji od lipca 2011 r. – tj. od prawie trzech lat.

Nakładając karę pieniężną, Prezes Urzędu wziął pod uwagę konieczność ustalenia, czy naruszenie dokonane było umyślne czy też nieumyślnie. Konieczność brania pod uwagę tej przesłanki w przypadku stosowania kar pieniężnych wynika z art. 106 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Z tego względu nakładając karę pieniężną Prezes Urzędu uwzględnił, że przedsiębiorca jako profesjonalista formułując treść umów kredytu konsumenckiego powinien wykazać się odpowiednią starannością i dbałością tak, aby nie zostały naruszone powszechnie obowiązujące przepisy prawa. Przedsiębiorca powinien być świadomy faktu, że zakwestionowane w niniejszej decyzji zachowanie jest niedopuszczalne w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Dlatego zdaniem Prezesa Urzędu zachowanie przedsiębiorcy objęte punktem I. sentencji niniejszej decyzji jest efektem

niedołożenia przez niego należytej staranności, jakiej należałoby oczekiwać od profesjonalnego uczestnika obrotu gospodarczego. Całokształt okoliczności sprawy daje podstawę do stwierdzenia, że przedsiębiorca dopuścił się naruszenia opisanego w punkcie I. sentencji decyzji nieumyślnie. Pomimo tego, jak wskazano powyżej, samo stwierdzenie nieumyślności zakwestionowanej praktyki stanowi podstawę do nałożenia kary pieniężnej.

W oparciu o osiągnięty przez przedsiębiorcę przychód ustalono kwotę bazową stanowiącą punkt wyjścia dla dalszych obliczeń, którą określono na poziomie [...] % przychodu, czyli na poziomie **790,07 zł**.

Po ustaleniu kwoty bazowej przystąpiono do analizy, czy w niniejszej sprawie zaszyły okoliczności łagodzące i obciążające, które mogłyby mieć wpływ na wymiar kary. W przedmiotowej sprawie nie wystąpiły jednak żadne okoliczności łagodzące lub też obciążające, które mogłyby mieć wpływ na wymiar kary pieniężnej. W związku z powyższym wymiar kary pieniężnej ustalono na poziomie **790 zł**.

W wyniku obliczeń przeprowadzonych w wyżej opisany sposób, karę pieniężną z tytułu naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji określono na poziomie 790 zł, co stanowi [...] % przychodu oraz [...] % maksymalnego wymiaru kary. Na ostatnim etapie sprawdzono, czy kara obliczona w ww. sposób nie przewyższa kary w maksymalnej wysokości, jaka została przewidziana w przepisie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Sytuacja taka nie ma jednak w niniejszym przypadku miejsca.

W tych okolicznościach należało orzec, jak w punkcie **VII.1.** sentencji niniejszej decyzji.

2. Druga kara wymierzana jest w związku ze stosowaniem praktyki opisanej powyżej w punkcie II. sentencji niniejszej decyzji, polegającej na zaniechaniu przekazywania konsumentom formularza informacyjnego oraz wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy.

Praktyki wymienione w punktach II.1.-II.2. tej decyzji ujawniają się na etapie przedkontraktowym, jednakże rzutują lub też mogą rzutować na etap jego wykonywania. Ze względu na specyfikę umów o kredyt konsumencki, a także na wskazane zaniechania – wagę tych naruszeń należało określić jako dużą. Na skutek przedmiotowych zaniechań pogorszeniu uległa sytuacja prawna konsumentów, jak również naruszone zostały ich interesy ekonomiczne. Nieprzekazywanie konsumentom formularza informacyjnego oraz wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy pozbawia ich wiedzy koniecznej do prawidłowego, świadomego i czynnego uczestniczenia w rynku, czym przyczyniać się może do osłabienia ich sytuacji, a tym samym naruszać ich interesy rozumiane jako prawo do uzyskania wraz z treścią umowy pełnej i zgodnej z obowiązującymi przepisami prawa informacji na temat praw i obowiązków stron umowy o kredyt konsumencki. Ponadto ustalenia dokonane w toku niniejszego postępowania dają podstawy do przyjęcia, iż kwestionowana praktyka jest stosowana w sposób długotrwały, gdyż przedsiębiorca stosuje wzorzec umowy pożyczki oraz regulamin udzielania pożyczki, które to dokumenty nie zawierają wymaganych prawem informacji od lipca 2011 r. – tj. od prawie trzech lat.

Nakładając karę pieniężną, Prezes Urzędu wziął pod uwagę konieczność ustalenia, czy naruszenie dokonane było umyślne czy też nieumyślnie. Konieczność brania pod uwagę tej przesłanki w przypadku stosowania kar pieniężnych wynika z art. 106 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Z tego względu nakładając karę pieniężną Prezes Urzędu uwzględnił, że przedsiębiorca jako profesjonalista zawierając z konsumentami umowy o kredyt konsumencki powinien wykazać się odpowiednią starannością i dbałością tak, aby wypełniać wszelkie nałożone obowiązki informacyjne wynikające z powszechnie obowiązujących przepisów prawa. Przedsiębiorca powinien być świadomy faktu, że zakwestionowane w niniejszej decyzji zachowanie jest niedopuszczalne w świetle przepisów

ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Dlatego zdaniem Prezesa Urzędu zachowanie przedsiębiorcy objęte punktem II. sentencji niniejszej decyzji jest efektem niedołożenia przez niego należytej staranności, jakiej należałoby oczekiwać od profesjonalnego uczestnika obrotu gospodarczego. Całokształt okoliczności sprawy daje podstawę do stwierdzenia, że przedsiębiorca dopuścił się naruszenia opisanego w punkcie II. sentencji decyzji nieumyślnie. Pomimo tego, jak wskazano powyżej, samo stwierdzenie nieumyślności zakwestionowanej praktyki stanowi podstawę do nałożenia kary pieniężnej.

W oparciu o osiągnięty przez przedsiębiorcę przychód ustalono kwotę bazową stanowiącą punkt wyjścia dla dalszych obliczeń, którą określono na poziomie [...] % przychodu, czyli na poziomie **948,08 zł.**

Po ustaleniu kwoty bazowej przystąpiono do analizy, czy w niniejszej sprawie zasły okoliczności łagodzące i obciążające, które mogłyby mieć wpływ na wymiar kary. W przedmiotowej sprawie nie wystąpiły jednak żadne okoliczności łagodzące lub też obciążające, które mogłyby mieć wpływ na wymiar kary pieniężnej. W związku z powyższym wymiar kary pieniężnej ustalono na poziomie **948 zł.**

W wyniku obliczeń przeprowadzonych w wyżej opisany sposób, karę pieniężną z tytułu naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie II. sentencji niniejszej decyzji określono na poziomie 948 zł, co stanowi [...] % przychodu oraz [...] % maksymalnego wymiaru kary. Na ostatnim etapie sprawdzono, czy kara obliczona w ww. sposób nie przewyższa kary w maksymalnej wysokości, jaka została przewidziana w przepisie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Sytuacja taka nie ma jednak w niniejszym przypadku miejsca.

W tych okolicznościach należało orzec, jak w punkcie **VII.2.** sentencji niniejszej decyzji.

3. Trzecia z kar jest wymierzana z tytułu naruszenia stwierdzonego w punkcie III. sentencji niniejszej decyzji polegającego na stosowaniu w umowach pożyczki oraz w regulaminie udzielania pożyczek następujących postanowień umownych:

- ✓ „Strony ustalają na rzecz pożyczkobiorcy odsetki w wysokości ... ..” – w faktycznie zawartych umowach jest to 24 % w skali roku,
- ✓ „Roczna stopa oprocentowania jest stała tj. 24 % w ciągu roku”,
- ✓ „Pożyczkodawca może sobie naliczyć odsetki karne w wysokości 23 % w skali roku w przypadku opóźnienia się ze spłatą pożyczki, tj. 1,91 % w skali miesiąca”,
- ✓ „Pożyczkobiorca może odstąpić od umowy w nieprzekraczalnym terminie 14 dni od daty jej zawarcia przesyłając listem poleconym na adres siedziby firmy wypełniony formularz odstąpienia od umowy”,
- ✓ „W przypadku skorzystania z opcji odstąpienia od umowy – uznaje się za niezawartą. Pożyczkobiorca ma obowiązek dokonać zwrotu całej kwoty wypłaconej mu na podstawie umowy Pożyczki osobiście lub przekazem pocztowym na adres Pożyczkodawcy. W takiej sytuacji opłata przygotowawcza nie podlega zwrotowi”,
- ✓ „Jeżeli pożyczka została zawarta na okres dłuższy niż 12 mc pożyczkobiorca może spłacić całość zobowiązania przed ustalonym terminem spłaty pożyczki ale klient musi nadpłacić co najmniej równowartość 3 średnich wynagrodzeń w gospodarce publikowane przez GUS i nie ma prawa do pomniejszenia jego spłaconego łącznego zobowiązania wobec Pożyczkodawcy o kwotę oprocentowania liczonego za okres przypadający po spłacie kredytu”.

Praktyki wymienione w punktach III.1.-III.4. tej decyzji ujawniły się na etapie zawierania kontraktu, jednakże rzutowały lub też mogły rzutować na etap jego wykonywania. Ze względu na specyfikę umów o kredyt konsumencki, a także rodzaj instytucji jakie zostały przez przedsiębiorcę wadliwie przedstawione – wagę tych naruszeń należało określić jako stosunkowo dużą. Na podstawie zakwestionowanych postanowień pogorszeniu uległa

sytuacja prawna konsumentów, jak również naruszone zostały ich interesy ekonomiczne. Ponadto ustalenia dokonane w toku niniejszego postępowania dają podstawy do przyjęcia, iż kwestionowana praktyka jest stosowana w sposób długotrwały, gdyż przedsiębiorca stosuje wzorzec umowy pożyczki oraz regulamin udzielania pożyczki, które to dokumenty nie zawierają wymaganych prawem informacji od lipca 2011 r. – tj. od prawie trzech lat.

Nakładając karę pieniężną, Prezes Urzędu wziął pod uwagę konieczność ustalenia, czy naruszenie dokonane było umyślne czy też nieumyślnie. Konieczność brania pod uwagę tej przesłanki w przypadku stosowania kar pieniężnych wynika z art. 106 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Z tego względu nakładając karę pieniężną Prezes Urzędu uwzględnił, że przedsiębiorca jako profesjonalista formułując treść postanowień umów pożyczki oraz regulaminu udzielania pożyczek powinien wykazać się odpowiednią starannością i dbałością tak, aby nie zostały naruszone powszechnie obowiązujące przepisy prawa. Przedsiębiorca powinien być świadomy faktu, że zakwestionowane w niniejszej decyzji zachowanie jest niedopuszczalne w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Dlatego zdaniem Prezesa Urzędu zachowanie przedsiębiorcy objęte punktem III. sentencji niniejszej decyzji jest efektem niedołożenia przez niego należytej staranności, jakiej należałoby oczekiwać od profesjonalnego uczestnika obrotu gospodarczego. Całokształt okoliczności sprawy daje podstawę do stwierdzenia, że przedsiębiorca dopuścił się naruszenia opisanego w punkcie II. sentencji decyzji nieumyślnie. Pomimo tego, jak wskazano powyżej, samo stwierdzenie nieumyślności zakwestionowanej praktyki stanowi podstawę do nałożenia kary pieniężnej.

W oparciu o osiągnięty przez przedsiębiorcę przychód ustalono kwotę bazową stanowiącą punkt wyjścia dla dalszych obliczeń, którą określono na poziomie [...] % przychodu, czyli na poziomie **1106,10 zł**.

Po ustaleniu kwoty bazowej przystąpiono do analizy, czy w niniejszej sprawie zasły okoliczności łagodzące i obciążające, które mogłyby mieć wpływ na wymiar kary. W przedmiotowej sprawie nie wystąpiły jednak żadne okoliczności łagodzące lub też obciążające, które mogłyby mieć wpływ na wymiar kary pieniężnej. W związku z powyższym wymiar kary pieniężnej ustalono na poziomie **1106 zł**.

W wyniku obliczeń przeprowadzonych w wyżej opisany sposób, karę pieniężną z tytułu naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie III. sentencji niniejszej decyzji określono na poziomie 1106 zł, co stanowi [...] % przychodu oraz [...] % maksymalnego wymiaru kary. Na ostatnim etapie sprawdzono, czy kara obliczona w ww. sposób nie przewyższa kary w maksymalnej wysokości, jaka została przewidziana w przepisie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Sytuacja taka nie ma jednak w niniejszym przypadku miejsca.

W tych okolicznościach należało orzec, jak w punkcie **VII.3.** sentencji niniejszej decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000.

Ad VIII. Zgodnie z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 ust. 1 tej ustawy, jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść koszty postępowania.

Zgodnie z art. 263 § 1 k.p.a. do kosztów postępowania zalicza się koszty podróży i inne należności świadków i biegłych oraz stron w przypadkach przewidzianych w art. 56, a także koszty spowodowane oględzinami na miejscu, jak również koszty doręczenia stronom pism urzędowych. Ponadto, art. 263 § 2 k.p.a. stanowi, że organ administracji publicznej może zaliczyć do kosztów postępowania także inne koszty bezpośrednio związane z rozstrzygnięciem sprawy, za które w niniejszej sprawie uznano korespondencję z urzędem skarbowym celem ustalenia przychodu przedsiębiorcy z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w 2013 r. Zgodnie z art. 264 § 1 k.p.a. jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustali w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia.

Postępowanie w sprawie stosowania przez przedsiębiorcę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostało wszczęte z urzędu, a w jego wyniku Prezes Urzędu w punktach I.-IV. sentencji decyzji stwierdził naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Kosztami niniejszego postępowania są wydatki związane z korespondencją prowadzoną przez Prezesa Urzędu ze stroną postępowania oraz z urzędem skarbowym. W związku z powyższym postanowiono obciążyć przedsiębiorcę kosztami postępowania w wysokości **27 zł** (dwudziestu siedmiu złotych).

Koszty niniejszego postępowania przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 511010100078782231000000 w terminie 14 dni od uprawomocnienia się decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie VIII. niniejszej decyzji, stosownie do art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479³² § 1 i 2 k.p.c. i art. 264 § 2 k.p.a. w zw. z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, można wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

DYREKTOR DELEGATURY
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW W KATOWICACH
Maciej Frągsztajn